

hogy talán lelke sincs, csak érzéke, és nem vagyok hajlandó más igazságot is eismerni, mint a technikait: azt, ami az érzékeimmel felfogható... Azért épp, mert úgy érzem, hogy körülöttem minden megingott menekülők az anyag ősi s megingathatatlan erkölcséhez s tapsolok a bohócnak, aki mindent és mindenkit kifiguráz... De próbálmátok meg csak egyszer is az igazi, a valóságos, a nagy feleletet: az én technikai világomhoz illő, a rá épülő, a vele kongruens választ...

A „soffőr“ persze mindezt nem tudja még. De kész a lelke a megoldásra.

## V A D N Y U G A T

Irta: SÁNDOR JÓZSEF

Önálló részlet szerző kiadásra váró nagyvonalú Európa-szatírájából.

Bebotorkáltak a szobába. Robinson felkattantotta a villanyt.

— Foglaljon helyet! — mondta és Sitingflesh ur részére pazarlóan kiutalta egyetlen székét. Ő és Arthur az ágy szélére ültek.

Sitingflesh úr az asztalhoz igazította a széket és átszellemlélt, mindent megbocsátó mosollyal ült le. Az asztal tele volt papírokkal és jámbor, simogató pillantásokkal nézelődött rajtuk.

— Egy íróasztal, egy szék!... Uraim, kell-e ennél több boldogság? — kezdte. — Amint most itt ülök, eszembe jut a régi, szép idő, ahogyan még néhány évvel ezelőtt is volt. Ámbár ez nagyon sokszor eszembe jut, szinte egyből sem jut eszembe sohasem. Az bizonyos, hogy azóta megy ilyen kutyául az életem, mióta állásomat, holmi leépítéssel kapcsolatban felmondták. Akkor kezdődött minden tragédiám. Milyen boldog voltam azelőtt! Csak ült az ember a hivatalban az asztalmál, ült, ült évszámra, évtizedekig és nem történt vele soha semmi. Legalább is nem olyasmik, mint mostanában... Kérni fogom, hogy itt aludhassak az asztalra borulva, jobban fog esni, mint bárhol, életem legszebb része fog visszatérni néhány órára!...

— Töltse kedvét! — bólintott Robinson.

— Köszönöm. — De hogy megértsék jelenlegi helyzetem, hogy mi képpen jutottam ennyire és főleg, hogy belássák, miszerint nem vagyok sem részeg, sem bolond, meg kell, hogy hallgassák az előzményeket. Mint említettem, leépített főosztályvezető vagyok. A végkielégitésem éppen csak arra volt elég, hogy szeretett gyermekeim úgy-ahogy, befejezhessék tanulmányaikat. Két gyönyörű lányom és a derék fiam. Az egyik lányom, aki jelenleg bridzs-szalónt tart, tanári képesítőt végzett. A másik lányom, aki okleveles masszőr, tulajdonképpen gyors- és gépiró és tökéletes francia. A fiamban, meg kell vallanom, sokat csalódtam, nem örökölte az én értékes erkölcsi és polgári tulajdonságaimat. Azonban mégis benne van a legtöbb reményem a jövőre vonatkozólag, mivel mindamellettt igen életrevaló. Sajnos, jelenleg vizsgálati fogságban ül, tapasztalatlan fejjel nagyon rossz társaságba keveredett. Resteltem megvallani, de tartozom az

igazságnak azzal, hogy őszinte legyek: valamiféle munképárti — vagy Isten ne adja, hogy úgy legyen — talán szocialistának nevezett körökkel tartott fenn bizonyos kapcsolatokat.

— Valóban? — érdeklődött Robinson.

— Na, nem kell megijedni uraim, nem túlságosan komoly a dolog, valószínű, hogy szépszerével megusza. Tulajdonképpen, amint kiderült, csak annyi köze volt hozzájuk, hogy bizonyos pénzeket sikkasztott tőlük.

— Én mingyárt sejtettem, hogy nem komoly a dolog! — jegyezte meg Arthur.

— Ugy van, nincs nagy baj! Végre is az én fiam, az én nevelésem és az alma nem esik messze a fájától, ahogy mondani szokták, hehehe... Bár, hogy kellően jellemezzem a fiamat, ki kell jelentenem, hogy azok ott a pártban jól jártak volna vele. Igen agilis, hasznos ember. Volt ő már többféle pártban, mindenütt bevált. Kérem, ahogyan az beszél, amekkora szája annak van! Én nem is tudom honnan szedi azt a sok okos dolgot! Könyvet nem olvas, az iskoláit éppencsak hogy el tudta végezni pótvizsgákkal. Kétségtelen, hogy született tehetség.

— Családi örökség... — állapította meg Arthur.

— Ugy kell, hogy legyen! — hagyta helyben Sitingflesh. — Sajnos azonban, — folytatta — a világválság, a rossz gazdasági viszonyok tönkretették minden számításomat. Egyik gyerekem sem tudott társadalmi rangjához méltóan elhelyezkedni. Átmenetileg — mert az ugyebár természetes, hogy a mai viszonyok csak átmenetiek — belenyugodtam volna már mindenbe, de azt, hogy saját lakásomból is kirugjanak, magam is soknak találom. Belenyugodtam a masszírozó intézetbe, a bridzs-szalomba, de belenyugodtam abba is, hogy a feleségem jóslással foglalkozik. Állandó keresete lett, hogy jósol minden rendű és rangú embernek. Jövőbe lát, de tyukszemet is vág. Belátom, hogy ezek a foglalkozások nem egészen nobiles dolgok, de az elfogadott erkölcsi szabályokba nem ütköznek, senki sem szólhat egy szót sem. Belenyugodtam, belenyugodtam, mert jelenleg nincs más mód, hogy megmeneküljünk a legborzalmasabbtól: az elproletarizálódástól. Habár, ismétlem, a tisztesség ellen senkinek sem lehet semmi bizonyítéka, sokszor mégis olyan a lakásom, mint... mint... — Tudják az urak, hogy milyen egy bordélyház?

— Hogyne, hogyne! — nyugtatták meg.

— Hát kérem, igen sokszor hasonlít a lakásom egy ilyen intézethez vagy még rosszabbhoz, ha ugyan létezik olyasmi. Mit mondjak önöknek, olykor nincs egy szabad hely a lakásban és különösképpen nincsen a részemre, sejttem, hogy most is azért zártak ki. Itt gyögmasszázs folyik ott bridzselnek, emitt jósolnak vagy tyukszemet vágnak, egyszóval kellemetlen a helyzetem! Akárhányszor a W. C.-ben töltöm az éjszakámat, de állíthatom, hogy ott sem nyugodtam. De mit tehetek? Ilyenkor és máskor is, sehova sem mehetek, feleségemnél a pénz. Már csak emiatt is ragaszkodnom kell az otthonomhoz és hozzá, bár az utóbbi időben éppen ő törte a legtöbb borsot az orrom alá. Nem úgy viselkedik velem szemben, ahogyan azt megérdemelném nagylelkűségemért és engedékenységemért. Tudniillik, hogy mindennel tisztában legyenek, én tökéletesen impotens vagyok...

Ez utóbbi tényt kissé rezignáltan adta tudtul. Néhány pillanatra elhallgatott, várva a fiatalemberek megjegyzéseit, de azok minden felindu-

lás nélkül vettek róla tudomást, olyan érdeklődés nélküli közönnyel bámultak rá, mintha ezt régen tudnák.

— Igen, uraim, ez az igazság és ez a tény már egy magában is sokat ront a helyzetemen. Feleségem ugyanis olyan asszony, akire azt szokták mondani, hogy élnivágyó. Pedig már nem fiatal, de azért mindenféle trükkkel, kenőccsel, festékkel segít magán, hogy annak lássék. A továbbiakban aztán nagyon hátrányomra vált szemethunyásom. Eltűrtém, hogy mindenféle alakkkal kikezdjen. Jelenleg is járogat egy rettenetes pofa hozzá. Ugylátszik ez igen jól tudja őt befolyásolni, gondolom pénzeket is kap tőle, mármint a feleségemtől. Mindenféle jelvényeket, keresztekét hord a gombbukában és állandóan revolverrel jár. Mondhatom, veszedelmes alak! Ugyannyira, hogy holnap a hatósághoz fogok fordulni, hogy az helyezzen engem vissza jogaimba.

— Lepra, lepra... — ismételte Arthur meggyőződéssel. Robinson a szája elé tartotta a zsebkendőjét és kisietett a szobából.

— Én nem értem önt, uram, — szölt türelmetlenül Sitingflesh ur — miért emlegeti folyton nekem azt a leprát! Kikérem magamnak, engem ne froclizzon! Van nekem ugyanis éppen elég bajom!

Robinson visszajött, leült megint az ágyra, majd rápillantván Sitingflesh urra, végignyult rajta és a falnak fordult.

... — Végre is tanult ember vagyok, tisztában vagyok azzal, hogy mi a lepra, velem az semmiféle kapcsolatba sem hozható! Mégiscsak kellemetlen ok nélkül az ön gorombaságait hallgatnom! Itt van a barátja, a házigazdánk, látja milyen más ember az, hogy megérti az ember dolgát...

— Csak hagyja a barátomat! Nem mondom, hogy nem érti meg, a megértésben nincs hiba, de látszik, hogy nem ismeri őt, illetve nem ismeri korunk irodalmát...

— Megint tévedni méltóztatik, ez ugylátszik jellemző önre. Az igaz, hogy speciál az ő műveit nem ismerem, sohasem hallottam a nevét, meglepetéssel hallom, hogy író, de higgye el, hogy dacára klasszikus irányú műveltségemnek, éppen a legmodernebb irodalomban nagy a jártasságom. Fogalma sincs róla, fiatal barátom, hogy mennyi modern író jár a feleségemhez jövődőt mondatni, akik ezirányban ugylátszik nem ismerik ki magukat, de jelenkorunkról olyan ügyesen, szellemesen, vicesen vagy megrikatóan írnak, mégpedig igazat, hogy annál különbet gróf Monte Cristo sem írt. Ezek az urak mind otthagyják dedikált könyveiket feleségemnél és én mind kiolvasom. Színházigazgatók is jönnek hozzá a szebb jövő reményében, rengeteg potyajegyet hagynak ott. Olyan modern szindarabokat és operetteket láttam kérem az utóbbi időben, hogy annál különbet a barátja sem írhat, bármilyen tehetséges is legyen máskülönben. Éppen a múlt héten olvastam egy könyvet, abban mintha csak a saját gondolataim lettek volna megírva. Mert én is azt gondolom, amit a szerző, hogy újra vissza fog jönni a régi jó világ. Nemcsak gondolom, de hiszem is. Magamra vonatkoztatva ezt úgy értelmezem, hogy megtépázott becsületed és tekintélyem visszaszerzem, leányaim rangjukhoz illő partit csinálnak, a fiam folytatja az én hivatásomat, hitvesem pedig kiábrándulva a stricikből, visszatér hozzám. Mindent megbocsátunk és feledünk és élünk, mint hal a vízben...

— Ebből csak az látszik, hogy magánál nem sokkal értelmesebb embereknek is vannak rögeszméik!... — szólalt meg Robinson, egy pillanat-

ra kifelé fordítva a fejét.

— Önök megrögzött pesszimisták! Ime, én súlyos helyzetemben is remélek! Egyebet se csinállok, folyton csak remélek...

— Ellenkezőleg, öregem, főfoglalkozásunk az optimizmus! — válaszolt Arthur.

— Nem értem, hogy akkor miért nem egyeznek gondolataimk... — És mi az ön mellékfoglalkozása, ha szabad érdeklődnöm?

— Orvos vagyok!

Sittingflesh ur hitetlenül csóválta a fejét.

— Nem igen látszik meg önön a foglalkozása. Legalább is a beszéde után egészen másnak nézné az ember. Hol van a rendelője?

— Még sehol.

— Ahá! Állástalan diplomás!... — Nem is lesz önnek soha pacien-turája, ezt én mondom! Aktinek olyan téves diagnózisai vannak, hogy mint nálam is, leprát állapít meg, az nincs tisztában a tudományával! Egyébként nem akarok senkit sem megsérteni, de az a benyomásom uraim, hogy sok tekintetben nem értjük meg egymást. Éppen azért jött! — Szólt és leborult az asztalra.

— Még csak annyit jegyzek meg, — szólt Arthur — hogy teljes mértékben megérdemli sorsát. Sőt ennél is rosszabbat érdemel! — S ezzel eloltotta a villanyt és ő is végignyult az ágyon.

— Ki kellene rugni!... — ajánlotta Robinson. Arthur reménytelenül tapogatta karját, lábát, minden része fájt.

— Kőpök rá! — mondta fáradtan. De e kijelentésével egyben tanúságot tett a klasszikus orosz irodalomban való nagy jártasságáról.

Az asztal felől boldog szortyogás volt a válasz.

## A D A R D A N E L L Á K

Irta: ASZÓDY JÁNOS

Földgolyónk kétharmad része (71.6%) víz s csak egyharmad része (28.4%) szárazföld. Ezért nagy államhatalmak csak úgy épülhettek fel és csak úgy maradhattak fenn, ha erejük nem csupán a Földön, hanem a vizen is felléptek. Ma már mindenfajta imperialista politikát egy irányelv vezet: a Föld a Vízről függ! A Föld csak hid a Vizek között! Minden földbirtok csak eszköz a tengerek fölötti hatalom megerősítésére!

### 1.

A népvándorlás gigászi tömegei nem számíthatnak Földre felépített hatalomnak. Jóllehet a hunok, mongolok, törökök hadműveletai szárazföldek belsejéből tengerek felé irányultak, Attila, Dzsingisz Kán és a szultánok birodalmai, bár történelmileg nagyhatalmak, gazdaságpolitikailag nem számíthatnak nagyhatalmaknak. Éppen így nem jöhetnek ebből a szempontból számításba a babilonok, asszirok, egyiptomiak államalakulatai sem s talán csak a főnőciaiak terjedeleme ugyan nem nagy országa számít olyasminek, amely szárazföldi hatalmát távoli tengereket járó flottája kiépítésének segítségével biztosította és erősítette meg. A rómaiak világbirodalma is a Földön épült fel s talán elsőnek Nagy Sándor impériuma tűnik úgy